

Pasi Sorjonen

8.9.2023

Dnro 080/62/2023

Valtiovarainministeriö
kirjaamo.vm@gov.fi

Lausuntopyyntönnö 31.8.2023/Dnro VN/23487/2023, VM082:00/2023

Vuoden 2024 talousarvioesitykseen liittyvät ehdotukset

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vuoden 2024 tuloveroasteikosta, tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden verolakien muuttamisesta

Esityksen pääasiallinen sisältö

1. Työtulovähennyksen ikään perustuvan enimmäismäärän korotus muutetaan siten, että korotus poistetaan alle 65-vuotiailta ja enimmäismäärän korotus kaksinkertaistetaan 65 vuotta täyttäneillä 600 eurosta 1 200 euroon.
2. Asunnon ja työpaikan välisiä matkakustannuksia koskevan vähennyksen omavastuu nostetaan 750 eurosta 900 euroon. Työttömänä ja perhevapaalla olleiden matkakuluvähennyksen omavastuuosuuden alennusta muutetaan vastaavassa suhteessa.
3. Kotitalous-, hoiva- ja hoitotyötä koskevaa korotettua kotitalousvähennystä jatketaan vuodelle 2024. Laillistetun fysioterapeutin antama fysioterapia ja laillistetun toimintaterapeutin antama toimintaterapia säädetään kotitalousvähennykseen oikeuttaviksi töiksi.
4. Tuloverolakia muutetaan siten, että lakiin vuonna 2023 lisätyn, yhteisöjen yleistä verovelvollisuutta tosiasiallisen johtopaikan perusteella koskevan, määrättyihin rahastoihin sovellettavan määräaikaisen rahastopoikkeuksen voimassaoloa jatketaan vuodelle.
5. Ulkomaisten avainhenkilöiden lähdeverotuksen alainen työskentelyaika ehdotetaan pidennettäväksi 48 kuukaudesta 84 kuukauteen.
6. Perintö- ja lahjaverolain säännöstä perintöveron pidennetystä maksuajasta pidennetään kahdesta vuodesta 10 vuoteen. Muutoksen myötä maksamatonta perintöveroa ei peritä ulosottoteitse, sen perusteella ei haeta verovelvollista konkurssiin eikä tietoa siitä merkitä verotustietojen julkisuudesta ja

salassapidosta annetussa laissa säädettyyn verovelkarekisteriin ennen kuin 10 vuotta on kulunut veron ensimmäisestä eräpäivästä.

7. Verohallinnosta annetun lain lakitekstissä olevat viittaukset veroasiamies-virkanimikkeeseen korvataan sukupuolineutraaleilla ilmaisuilla.

Akavan kanta

Akava kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa ja lausuu näkemyksensä seuraavaa:

Ehdotus 1

Työtulovähennyksen ikään perustuvan enimmäismäärän korotus muutetaan siten, että korotus poistetaan alle 65-vuotiailta ja enimmäismäärän korotus kaksinkertaistetaan 65 vuotta täyttäneillä 600 eurosta 1 200 euroon.

Akava kannattaa ehdotusta varauksella.

Alin lakisääteinen eläkeikä on vuonna 1959 syntyneillä 64 vuotta ja 3 kuukautta ja vuonna 1960 syntyneillä 64 vuotta ja 6 kuukautta. Heille mahdollisuus siirtyä eläkkeelle koittaa laajassa mitassa vuonna 2024, joten päätös jäädä eläkkeelle tai jatkaa työuraa on ajankohtainen. Työn verotus ja tässä tapauksessa erityisesti se, että 65 vuotta täyttäneet saavat työtulovähennyksen korotuksen kaksinkertaisena, voi olla merkittävä työuran jatkamiseen kannustava seikka. Akava kannattaa tällaista korotusta, sillä sen vaikutus 65 vuotta täyttäneiden työllisyysasteeseen on suunnaltaan selvä – työllisyysaste nousee.

Lievä varauksellisuus liittyy työtulovähennyksen ehtojen poukkoiluun. Työtulovähennystä korotettiin vain vuosi sitten ikäperusteisesti 60 vuotta täyttäneillä verovelvollisilla siten, että korotuksesta tuli vuodelle 2023 iän mukaan porrastettu. Jo silloin saattoi odottaa, että ikäporrastusta (tai ikärajoja) joudutaan myöhemmin korjaamaan sitä mukaa, kun ikääntyneiden työllisyysasteet vähitellen kohoavat alimman eläkeiän noustessa. Nyt 60-64-vuotiaiden osalta korotus jää kuitenkin vain yhden vuoden mittaiseksi.

Voisiko ikärajojen muutos olla asteittäisempi ja tapahtua 2-3 vuoden aikana?

Ehdotus 2

Asunnon ja työpaikan välisiä matkakustannuksia koskevan vähennyksen omavastuu nostetaan 750 eurosta 900 euroon.

Työttömänä ja perhevapaalla olleiden matkakuluvähennyksen omavastuuosuuden alennusta muutetaan vastaavassa suhteessa.

Akavan kannattaa ehdotusta varauksella.

Ehdotuksen kannattamista puoltaa se, että asunnon ja työpaikan välisten matkakustannusten verovähennyksen 750 euron omavastuuta ei ole korotettu vuoden 2015 jälkeen eli lähes 10 vuoteen.

Varauksellisuus liittyy ehdotuksen perusteluiden kohtaan, jossa todetaan, että ”vähennyksen omavastuun tarkoituksena on ollut rajata vähennyksen ulkopuolelle lyhyttä asunnon ja työpaikan välistä matkaa kulkevat, joilla matkakustannuksia ei synny tavanomaista enemmän.”

Tärkeä työn verotuksen periaate on, että tulojen hankkimisesta aiheutuvat kustannukset saa vähentää verotuksessa. Edellä mainittu perusteluiden kohta on ristiriidassa tämän ajatuksen kanssa. Toisaalta on myös niin, että suurten kaupunkien joukkoliikenteen matkakorttien kustannuksista ei voi helposti erottaa työmatkoja ja vapaa-ajan matkoja.

Ehdotus 3

Kotitalous-, hoiva- ja hoitotyötä koskevaa korotettua kotitalousvähennystä jatketaan vuodelle 2024. Laillistetun fysioterapeutin antama fysioterapia ja laillistetun toimintaterapeutin antama toimintaterapia säädetään kotitalousvähennykseen oikeuttaviksi töiksi.

Akava kannattaa lähtökohtaisesti ehdotuksen kumpaakin kohtaa, mutta kotitalousvähennyksen laajennusta varauksella.

Kotitalousvähennyksen laajentaminen kotona saataviin fysioterapia- ja toimintaterapiapalveluihin on mielenkiintoinen avaus. Laajennus parantaa paitsi iäkkäiden ja liikuntarajoitteisten, myös työikäisten mahdollisuuksia saada kuntoutumista sekä työ- ja toimintakykyä edistävää hoitoa ja terapiaa. Parhaassa tapauksessa nopeutetaan hoitoon pääsyä, parannetaan merkittävästi ikääntyvien ihmisten toimintakykyä ja tuetaan itsenäistä kotona asumista, mikä säästää pidemmällä tähtäimellä laitosasumisen kustannuksia.

Varauksellisuus liittyy siihen, kuka saa tehdä kotitalousvähennyksen fysioterapian tai toimintaterapian kustannusten perusteella. Tämä ryhmä täytyy rajata ja määritellä huolellisesti todellisen hoitotarpeen perusteella. Kuka tahansa ei voi olla oikeutettu verovähennykseen kotiin ostetusta fysioterapiasta. Muuten kaikki haluavat fysioterapiansa kotona (jos se on verovähennyksen takia edullisempaa) ja juuri kukaan ei halua saada sitä palvelua tarjoavan yrityksen toimipisteessä (koska hinta on korkeampi ilman kotitalousvähennystä).

Lisäksi on tärkeää huolehtia siitä, että kotitalousvähennys ei heikennä hyvinvointialueiden järjestämiä kuntoutuspalveluita, eikä se hidasta julkisessa terveydenhuollossa hyvin käynnistynyttä ikääntyneiden kotikuntoutuksen kehittämistyötä.

Ehdotus 4

Tuloverolakia muutetaan siten, että lakiin vuonna 2023 lisätyn, yhteisöjen yleistä verovelvollisuutta tosiasiallisen johtopaikan perusteella koskevan, määrättyihin rahastoihin sovellettavan määräaikaisen rahastopoikkeuksen voimassaoloa jatketaan vuodella.

Akava kannattaa ehdotusta.

Ehdotus 5

Ulkomaisten avainhenkilöiden lähdeverotuksen alainen työskentelyaika ehdotetaan pidennettäväksi 48 kuukaudesta 84 kuukauteen.

Akava kannattaa ehdotusta.

Esityksen toteutuessa avainhenkilön saamasta palkkatulosta peritään kiinteää 32 prosentin lähdeveroa kolme vuotta nykytilannetta pidempään. Ehdotus parantaa Suomen houkuttelevuutta kansainvälisten osaajien silmissä, koska verotuksen ennustettavuus paranee heidän näkökulmastaan.

Ehdotus 6

Perintö- ja lahjaverolain säännöstä perintöveron pidennyksestä maksuajasta pidennetään kahdesta vuodesta 10 vuoteen. Muutoksen myötä maksamatonta perintöveroa ei peritä ulosottoteitse, sen perusteella ei haeta verovelvollista konkurssiin eikä tietoa siitä merkitä verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetussa laissa säädettyyn verovelkarekisteriin ennen kuin 10 vuotta on kulunut veron ensimmäisestä eräpäivästä.

Akava kannattaa ehdotusta.

Perintöveron maksuajan pidennys lieventää perintöveron välittömään maksuvelvollisuuteen liittyviä rahoitusvaikeuksia. Perintöveron epäkohtana pidetään usein velvollisuutta maksaa perintövero ennen kuin perittyjä varoja on mahdollista käyttää sen maksamiseen. Tämä voi johtaa akuutteihin rahoitusvaikeuksiin. Tällaisia tilanteita voi aiheutua, jos perii esimerkiksi epälikvidejä varoja. Sellaisia ovat vaikkapa osakkeet noteeraamattomissa yhtiöissä, osuus lesken hallintaan jäävässä asunnossa tai osuus kuolinpesässä, jossa ei ole vaadittu perinnönjakoa.

Pasi Sorjonen

8.9.2023

Dnro 080/62/2023

Ehdotus 7

Verohallinnosta annetun lain lakitekstissä olevat viittaukset veroasiamies-virkanimikkeeseen korvataan sukupuolineutraaleilla ilmaisuilla.

Akava kannattaa ehdotusta.

Akava ry:n puolesta

Pasi Sorjonen
pääekonomisti